

Foto: exclusive-design - Adobe stock

TÝDENNÍ VELIKONOCE A ROČNÍ NEDĚLE

OTEC ZDENĚK DRŠTKA

Minule jsme si, vážení a milí, řekli něco málo o Nicejském koncilu – o shromáždění biskupů z celého křesťanského světa. Na tomto sněmu se řešily především otázky týkající se samotných základů křesťanství, tedy kým je Kristus a co to znamená pro nás. Vystala zde ovšem i další témata.

Jedním z nich byla otázka Velikonoc, přesněji řečeno data jejich slavení. To je v současnosti, jak jistě víte, pohyblivé – a je tomu tak již pěkně dlouho. Čemu a komu za to vdčíme?

Pojďme se podívat na samotné kořeny velikonočních oslav. Musíme se vrátit více než třicet století do minulosti. Úplně u základů stojí jedna z nejdůležitějších událostí Starého zákona: vysvobození Izraelitů z Egypta, takřčený Exodus.

Vyvolený národ tento svátek slaví dosud jako snad největší oslavu během roku. Nazývají ho Pesach neboli „Přejítí“. Můžeme tomu rozumět jako přechod Rudým mořem – přechod z ciziny do vlasti, z otroctví ke svobodě, ze smrti k životu, z temnoty ke světlu. Anebo se můžeme držet svátečních textů, které židé užívají při velikonoční oslavě: „Hospodin přešel – hebrejsky pásách – domy Izraelitů v Egyptě, když umírali prvorození Egyptané.“

Židé užívají zvláštní kalendář, tzv. lunární, řídí se měsíčními fázemi, kalendářní měsíc začíná s novoluním, uprostřed měsíce je tedy úplňk. Pesach neboli velikonoční svátky se slaví od 14. dne měsíce Nisanu, který je prvním jarním měsícem (viz Ex 12). V našem kalendáři se s ním potkávají měsíce březen a duben. Jsou tedy už židovské Velikonocce podle našeho kalendáře pohyblivé.

A CO MY KŘEŠŤANÉ?

Je to zajímavé, ale musíme říci – jak kde. Odnepaměti slavili někteří křesťané Velikonocce podle židovského kalendáře, tedy vždy 14. Nisanu. Týkalo se to především komunit v Malé Asii, v místech spjatých s působením apoštola Jana. Proto se také těmto místním církvím říká „janovské církve“. Některé z nich jsou jmenovány v prvních kapitolách knihy Zjevení. Jejich kalendář ovšem neodpovídá přesně týdennímu cyklu. 14. Nisan může připadnout na kterýkoli den v týdnu, a z toho mohou být potíže.

Nejstarším svátečním dnem pro nás křesťany je neděle, zvaná také „Den Páně“. Tak se jí ostatně říká v některých jazycích dosud – např. italsky nebo španělsky. Doklady o jejím slavení najdeme už v Písmu svatém: např. apoštol Pavel vybízí korintské křesťany (1 Kor 16, 2) k pravidelným sbírkám na chudé vždy prvního dne po sobotě. (S trochou nadsázky bychom mohli říci, že jedna z nejstarších doložených částí bohoslužby je sbírka...) A už jsme si citovali doklady z nejstarších dob o nedělních shromážděních v předchozích číslech našeho časopisu.

Křesťané tedy slavili neděli coby den Kristova zmrtvýchvstání. Mohli bychom říci, že neděle byla jakýmsi „týdenními Velikonocemi“. Proto je také dodnes neděle prvním dnem křesťanského týdne a základním stavebním kamenem liturgického roku. Je proto pochopitelné, že chtěli také výroční oslavu Kristova zmrtvýchvstání – tedy Velikonocce – konat v neděli. Bylo tomu tak například v Římě i na jiných místech křesťanského Západu.

A ŘEŠENÍ?

Spory o termín Velikonoc na sebe nenechaly dlouho čekat. Už roku 154 se vypravil do Říma sv. Polykarp, biskup z maloasijské Smyrny, aby s papežem Anicetem (rovněž ho ctíme jako světce) hledal řešení této otázky. Oba biskupové se odvolávali na nejstarší tradici z apoštolských dob – římský biskup na Petra a Pavla, smyrenský na Jana a Filipa. Zajímavý je výsledek: dohodli se, že se nedohodnou. Ale rozešli se jako přátelé, kteří společným slavením eucharistie doložili svou jednotu.

O půlstoletí později už bylo jednání tužší. Papež Viktor pohrozil maloasijským křesťanům přerušением církevního společenství, nesjednotí-li se s většinou církvi ve slavení Velikonoc. Proti tomu se stavil efezský biskup Polykratés, který se odvolával na nejstarší tradici i na smírné jednání Aniceta s Polykarpem. O smír usiloval i lyonský biskup Irenej, pozdější mučedník a velký obhájce římské apoštolské tradice, který papeže prosil o mírnější přístup.

Konečné rozhodnutí přinesl až zmiňovaný Nicejský koncil. Ten se přiklonil k římskému řešení a definitivně rozhodl, že Velikonocce – tedy oslava zmrtvýchvstání – se mají slavit v neděli. A bude to vždy první neděle po prvním jarním úplňku. Příslušné výpočty zajišťoval patriarcha v egyptské Alexandrii, který informoval o výsledném datu římského biskupa – papeže – a ten pak zbytek křesťanského světa.

Přeji nám všem, vážení a milí, aby pro nás neděle nebyla „dnem povinnosti“, ale především dnem radostného setkání se Vzkříšeným Pánem – tak jako pro křesťany prvních staletí!

MALÝ VELKÝ MUŽ

PŘÍBĚH ADOLFA KAJPRA

TEXT: ZBYNĚK PAVIENSKÝ

KRESBA: CZINA

ADOLF KAJPR ROZPOZNAL SVOJI TOUHU PO KNĚŽSKÉ SLUŽBĚ A PŘIHLÁŠIL SE DO TOVARIŠŤVA JEŽIŠOVA.

